

УДК 398+811.161.2

Свищ Н.М.

ФОЛЬКЛОРНІ ФОРМУЛИ УКРАЇНСЬКИХ ВЕСІЛЬНИХ ПІСЕННИХ ТЕКСТІВ

Анотація. У статті розглянуто проблему функціонування формульних висловів у мові українського весілля, а також указано на їхні індоєвропейські паралелі, визначено ритуально-міфологічне тло їхньої появи і подальшої ретрансляції в пам'яті виконавців народних пісень.

Ключові слова: українська мова, мова фольклору, формула, весілля, пісня, обряд

Інформація про автора: Свищ Наталя Михайлівна — вчений секретар Ізмаїльського державного гуманітарного університету; викладач кафедри української мови і літератури; факультет української філології та соціальних наук; Ізмаїльський державний гуманітарний університет.

E-mail: svish.natalya@ukr.net

Svishch N.M.

FOLKLORE FORMULAE OF UKRAINIAN WEDDING SONGS' TEXTS

Abstract. The present article researches the functioning of the formulaic diction in the Ukrainian wedding songs' texts. It investigates the underlying mythological and ritual basis that caused the emergence of the textual component as it preserved in contemporary Ukrainian folklore. Textual sources analyzed in the article are the most relevant for the purposes of the current investigation as they were transcribed immediately from the alive performance as early as in the XIX century by prominent pioneers of scientific folkloristic and ethnography Zorian Dolenga-Chodakowky, Stepan Rudansky and others. The notion of

formulae accepted in the present study regards the formula as any word or words' combination that has stable mythological and ritual meaning and is common in the poetical diction of certain nation. Thus a series of poetical formulae were discovered in the texts of the Ukrainian traditional wedding songs. They concern mainly the following thematic groups: people, human body parts, birds of the upper world, animals of the middle world, animal of the nether world, natural objects, and artificial objects (many of the latter execute special symbolic functions in the wedding rite itself).

Key words: Ukrainian language, Ukrainian folklore, formula, wedding, song, rite

Information about author: Svishch Natalia Mykhailivna — academic secretary of the Izmail state university for Humanities; lecturer of the department of Ukrainian language and literature; faculty of Ukrainian philology and social sciences; Izmail state university for Humanities.

E-mail: svish.natalya@ukr.net

Свищ Н.М.

ФОЛЬКЛОРНЫЕ ФОРМУЛЫ УКРАИНСКИХ СВАДЕБНЫХ ПЕСЕННЫХ ТЕКСТОВ

Аннотация. В статье рассматривается проблема функционирования формульных высказываний в языке украинского свадебного обряда, а также указаны их индоевропейские параллели, исследуется ритуально-мифологическая подоснова их появления и дальнейшей ретрансляции в памяти исполнителей народных песен.

Ключевые слова: украинский язык, украинский фольклор, формула, свадьба, песня, обряд

Информация об авторе: Свищ Наталья Михайловна — ученый секретарь Измаильского государственного гуманитарного университета; преподаватель кафедры украинского языка и литературы; факультет украинской филологии и социальных наук; Измаильский государственный гуманитарный университет.

E-mail: svish.natalya@ukr.net

Однією з основних рис фольклорного тексту є його *традиційність*, забезпечувана, зокрема, за допомогою цілісно відтворених одиниць, більших за слово – фразеологізмів, кліше (формул) тощо. Дослідження сталих повторюваних фрагментів фольклорних текстів дає змогу реконструювати народнопоетичний сегмент традиційної мовної картини світу українців, утілений у вербальному компоненті такого архаїчного синкретичного обряду, яким виступає традиційне українське весілля.

Комплексне вивчення формульної складової українських весільних текстів, зокрема весільних пісень у їх складі, ще не було здійснене, і саме воно виступає *метою* пропонованого дослідження.

У сучасній лінгвістиці формується *етнофраземіка* як розділу мовознавства, що є самостійною сферою етнолінгвістики, яка досліджує семантичні, експресивно-стилістичні властивості фраземних знаків, особливості їх творення і вживання в тісному зв'язку з етнічною історією і культурою народу – носія мови. Відповідно, досліджуваними мовними одиницями названої галузі виступають *етнофраземи* – ідіоетнічно специфічні мовні одиниці [2, с. 143–146; 13, с. 255]. Фразеологія відтворює етнічні *весільні реалії* – ключові елементи обряду. Кожна реалія весілля має своє спеціалізоване етнокультурне фраземно-семантичне поле. Виконуючи номінативну функцію, весільна фразеологія бере активну участь у самому обряді, як носій інформації вона здатна впливати на позамовний план обряду [13, с. 257]. Іншими словами, діалектичка взаємодії мовних і позамовних чинників (відповідно до концепції С.В. Семчинського) у проєкції на фразеологію весільного дійства полягає в тому, що обряд віддзеркалюється у фразеології, а згодом фразеологічні одиниці, набуваючи стерео-типізованої форми,

набувають здатності самі забезпечувати консервацію обрядових дій і сприяти їх відтворюваності.

Л.Й. Пулатова досліджує українські весільні етнофрази переважно зі структурою *присудок + додаток*, як-от: *колувати піч, засилати сватів, подавати рушники, слати старостів, отримати гарбуза, розплітати косу, ставати на рушник, іти під вінець, давати придане* [13, с. 257–258].

Т.О. Д'якова відзначає, що в українській лінгвістиці бракує досліджень фразеології весільних обрядів з огляду на її етнокультурне підґрунтя та особливості функціонування. Підкреслено, що внутрішня форма обрядових фразеологізмів, функціонуючи в закодованому вигляді, передає відповідні семантичні елементи обряду в сучасній мові. Розкодування передбачає відтворення певного фрагменту архетипного тексту обряду, згортокою якого є обрядовий фразеологізм. Дослідниця зосереджується на обрядових формулах структури *дієслово (присудок) + іменник (додаток)*, наприклад: *посуду мити / бити* "закінчувати весільне гуляння", *іти на суп* "здійснювати обрядове вживання курячого супу в останній день весілля", *роздавати різки* "символічне завершення весілля, коли роздають обрядове печиво у формі паличок", *поклонитися батькам* "подяка молодих батькам наприкінці весілля", *справляти першу неділю* "відзначати разом із батьками перший тиждень спільного життя молодих", *купати свекруху* "обливання свекрухи водою" тощо [4, с. 8–9].

В іншій публікації Т.О. Д'якова розглядає також групи фразем 1) *продавать косу, продавати молоду, викупати / купувати молоду, брати викуп*; 2) *везти перини / скриню*; 3) *очищатись вогнем* "переходити через вогонь у воротах двору молодого"; 4) *посипати молодих* (грішми, цукерками,

хмелем); 5) *заводити на посад / покуть*; 6) *давати дари / дари дарить* [4].

Л.В. Савченко підкреслює, що *весільні обряди виступають продуктивним джерелом формування української етнофразеосистеми. Дослідниця за джерелами кін. XIX – поч. XX с. розглядає, зокрема, групи формул: 1) брати / узяти шлюб, на шлюбі стояти, до шлюбу стати, шлюб давати / дати; 2) вінчальний вінець, царський вінець, мати вінець, вести до вінця, іти / піти до вінця, стати / ставати під вінець, до вінця / під вінець взяти, взяти вінцем* [14].

В.М. Васильченко здійснює етнолінгвістичне дослідження весільних фразем *пришивати квітку, пов'язати хустку, подавати хустки, покривати голову / косу, покривати молоду, розвивати вінець, загубити вінок, розплітати косу, зав'язати голову, справляти колодія* [3, с. 72–77].

Слобожанську фразеологію на позначення сватання й одруження розглядає О.Л. Плетнева [11; 12]. В.Д. Ужченко здійснює короткий огляд весільної фразеології в цілому [16] і детальніше розглядає фразеологізми з вербалізаторами концепту ПЧ [17].

Н.Г. Ареф'єва вивчає українську фразеологію сватання (*слати / засилати / присилати / посилати сватів, ставити на рушник, рушники тчуться "дівчина готується заміж", вернутися з рушниками, прийняти старостів та ін.*) в загальнослов'янському контексті. Дослідниця підкреслює, що в українській лінгвокультурі мотив сватання, підготування до весілля, обрядові дії під час весілля і сам факт укладання шлюбу експлікують фразеологічні одиниці з лексемою *рушник*, що вербалізує культурно значущий поліфункціональний концепт [1].

Як підкреслює Т.О. Піонковська, одиницею членування поетичної мови фольклору є *формула*. Якщо належність слова *формула* до термінологічних систем природничих дисциплін очевидна, то у спеціальних філологічних словниках термін *формула* представлений недостатньо, проте реальне функціонування цього терміна у наукових текстах свідчить про існування позначеного ним поняття. Як константи художньої творчості, формули – це усталені, регулярно повторювані різнотипні елементи народної традиції, в яких стихійно закріплюються у відповідній формі життя і світобачення народу. Ці елементи характеризуються наявністю низки ознак, зокрема й дихотомічних: стійкість / варіативність, семантична автономність, традиційна обумовленість, цілісність, відтворюваність, різнотипність, частотність, типовість, повторюваність та вокативність. Найпоширеніший структурний тип формули – словосполучення. Безперечним лідером серед усталених поетичних словосполучень є двослівна конструкція „постійний епітет + іменник”. Такі конструкції утворюють ядро народнописенної фразеології [10, с. 7].

Формула як універсальна одиниця фольклору дотепер не має однозначної дефініції. Фольклористи розуміють слово *формула* неоднозначно. У ролі контекстуальних синонімів терміна *формула* часто використовують сполучення *постійний епітет, традиційні міфологічні схеми, традиційні мотиви, поетичний фразеологізм, типові місця, загальні місця, фольклорні стереотипи, поетичні константи, стійкі поетичні елементи* тощо (налічується близько 70 синонімів із подібним значенням). Найбільш удалим є саме термін *формула*, який охоплює багато видів міжкрівневих одиниць, зручний завдяки своїй лапідарності, узагальненості та

подільності, що дозволяє аналізувати його як загалом, так і покомпонентно. Слідом за А.Т.Хроленком Т.О. Піонтковська розглядає формулу як граничний по об'єму стійкий словесний комплекс – фрагмент пісенного тексту, що оперує константними елементами, стійкий, не пов'язаний із певним сюжетом та повторюваний у різних за тематикою текстах [10, с. 10–11].

У теорії індоєвропейського поетичного мовлення формульна теорія розроблена впродовж XI–XX ст. в працях А. Куна, М. Перрі, А.Б. Лорда, Р. Шмідта та ін. (див., зокрема: [5; 18]). Ми розглядаємо формулу в ширшому значенні, ніж це запропоновано теорією М. Перрі й А.Б. Лорда, а саме безвідносно до метричної організації тексту. Як відомо, саме така інтерпретація фольклорної формули дозволяє здійснювати реконструкції міфологічних мікротекстів праслов'янського рівня [15]. Глибший, індоєвропейський рівень формул українського фольклору досліджує в сучасній українській лінгвістиці Н.А. Назаров – як на лексичному, так і на граматичному рівнях [7; 8; 9]. Дослідження формул фольклорної лірики має традицію й у русистиці [6].

Дослідження текстів понад 230 весільних пісень за джерелами (Весілля 1; Весілля 2; Доленга-Ходаковський; Пісні; Пісні 2; Руданський) дозволило виокремити понад 100 сполучень слів формульного типу, серед яких переважна більшість репрезентована структурою *іменник + прикметник* і належить до т. зв. постійних епітетів.

Батько рідний – Ой не так кому, нікому, // Як батькові рідному (Весілля 1, с. 277); *Його батенько, його рідненький // Хорошенько виряджас* (Весілля 2, с. 158); *Благословилаі Марусенька // Свого ріднього батенька* (Весілля 2, с. 161); *Мене хоче рідний батенько // За нелюбонька дати* (Весілля 2, с. 162); *Ой вішала-м ключки, рідний батеньку* (Весілля 2, с.

170); *Друга хоруговця – від батінка ріднього* (Весілля 2, с. 171); *Ой вижди, вижди, батеньку рідний* (Весілля 2, с.172); – *Дай же мні, боже, вірного свекорка, // Як ріднього батенька* (Доленга-Ходаковський, с. 162); – *Батенько рідненький, // Снівся мні сон дивненький* (Доленга-Ходаковський, с. 193); *То я тебе возьму од рідного батенька* (Доленга-Ходаковський, с. 194); *Радився Івасенько свого рідного батенька* (Доленга-Ходаковський, с. 217); *Нема рідного отця, уже ними не повеселюся* (Доленга-Ходаковський, с. 268); *Мій батеньку, мій рідненький* (Доленга-Ходаковський, с. 277); *А батенькові своєму рідному // Всі зо збаночком дала* (Доленга-Ходаковський, с. 288); *Мій батенько, мій рідненький, дала-м єго заковати* (Доленга-Ходаковський, с. 339); *Чи буде так милий, // Як мій батенько рідний?* (Доленга-Ходаковський, с. 360); *Подякуймо попонькові, // Як рідному батенькові* (Руданський, с. 35); *От як своєму батенькові рідному* (Руданський, с. 39); *Ой пусти ж мене, рідний батеньку, // На тії вечерниці* (Руданський, с. 49).

Бистра ріка – А ще бистрі ріки (2) (Весілля 1, с. 201); *Чом, річенька бистренькая, тиха вода з тебе?* (Доленга-Ходаковський, с. 253); *Розіллявся тихий Дунай // Ще й бистрая річка* (Руданський, с. 92).

Битий шлях – Ой попід лісок та битий шляшок (Весілля 1, с. 318).

Біла лебідонька – Ходит Ганцуня по городечку, // Як біла лебедонька (Доленга-Ходаковський, с. 183); *Ой виділи ми білу лебеденьку, виділи* (Доленга-Ходаковський, с. 211); *Хто ж тебе білив, білая лебедонько?* (Доленга-Ходаковський, с. 258).

Біла хустина – Ой білою хустиною (2) // *Та з вірною дружиною* (Весілля 2, с. 52).

Біле личко – Там біле личко вмивала. // Ой ти, личко біленьке (Пісні 2, "Ой там в лісі калина"); За доляр – // Русую косоньку, // За п'ятак – // Білес личенько (Пісні 2, "Ой, брате, брате"); А білес личенько віддав так (Весілля 2, с. 45); Не умивать личенька біленько, // Не ходить було рано по воду (Доленга-Ходаковський, с. 162); Біле личко слізоньками вмивас (Руданський, с. 30).

Біле пір'я – Та роняли біле пір'я (Весілля 2, с. 186).

Білий цвіт – За городом черешеньки, а в городі дві, // Розвилися білим цвітом обидві (Весілля 1, с. 301); Як з вишеньки білий цвіт (Пісні 2, "Ой як вийдеш за той заміж"); Ой зацвіли білим цвітом разом обидві (Весілля 1, с. 176).

Білі гуси – Ой, летіли білі гуси через сад //...// Ой, що ж бо вам, білі гуси, до того (Пісні 2, "Ой, летіли білі гуси"); Ой, гиля, білі гуси, // Ой, гиля, за Дунай //...// Ой, гиля, білі гуси, // Ой, гиля до води (Пісні 2, "Ой, гиля, білі гуси"); Ой летіли білі гуси // По двору (Весілля 2, с. 186); Ой пливіте, білі гуси, по тихой воді (Доленга-Ходаковський, с. 205).

Білі ручки / Біла ручка – Чи не можна білих ручок розв'язати? (Весілля 1, с. 304); Білими рученьками, // Дрібними слезоньками (Пісні 2, "Вийсі, віночку, гладко"); Зять теценьку веде // За білую ручку // За чесную дочку (Весілля 1, с. 210); З білими рученятами, // З чорними оченятами (Весілля 2, с. 25); Та білії рученьки ломила (Весілля 2, с. 58); Коси, дружбонько, коси, // Білими ручечками (Весілля 2, с. 75); Поміє вас батенько // Білими рученьками (Весілля 2, с. 166); Напишу я дрібні листи // Білими рученьками (Доленга-Ходаковський, с. 163); Хорошая коровай місит – // Із білими рученьками (Доленга-Ходаковський, с. 168); Нехай мні мати косу гладит – // У неї ручка біленька (Доленга-Ходаковський, с. 251); З чорними оченьками, // З білими рученьками, – // Є ся на що подивити, //

Є що старостам любити (Доленга-Ходаковський, с. 264); Білих собі рук не ламало, // Дрібних сльозок у свекорка не роняло (Доленга-Ходаковський, с. 396).

Буйний вітер – Ой на горі буйний вітер віє (Пісні 2, "Ой на горі буйний вітер віє").

Висока гора – Ой, з-за гори високої // Три зорі ясенькі (Пісні 2, "В долину, сестриці"); З-за гори, з-за високої // Три зорі ясенькі (Весілля 2, с. 76); Ой з-за гори високої, // Долини та глибокої // Сив кінь вибігає (Доленга-Ходаковський, с. 224).

Вишневий сад – Піду, піду в вишневий сад (Пісні 2, "Гості мої"); Покотили ним // В вишневий садочок (Пісні 2, "Плели дівоньки"); Ой не спала ж я, все верзлась мені // Нічка темная // І вишневий сад, очі карії, // Брови чорнії ("Назар Стодоля" Т. Шевченка) – Продай, продай, мій паноченьку, цей вишневий сад (Весілля, с. 126); Ой сядь, сядь, тихий роєчку, // В вишневім садочку (Весілля 1, с. 194); Найвинніша ягідочка в вишневім саду (Весілля 2, с. 260); Закувала зозуленька // В вишневім саду (Весілля 2, с. 265); Сіла, упала і закувала // В вишневім садочку і черешневім (Доленга-Ходаковський, с. 198); А набачив Марійку // В вишневім садочку (Доленга-Ходаковський, с. 225); Річеньки водянії, // Садоньки вишневі (Доленга-Ходаковський, с. 330); Вибавили утоньку // З вишневого садоньку (Доленга-Ходаковський, с. 340); З вишневого саду // А з біленького цвіту (Руданський, с. 50).

Вірна дружина – Ой білою хустиною (2) // Та з вірною дружиною (Весілля 2, с. 52).

Вороний кінь/коні – Виводила вороного коня (Весілля 1, с. 317); Коника вороного, // Михася молодого (Пісні 2, "Братчику-реміснику"); На бояри дрібний дощик; // На коники вороненькі (2) (Весілля 2, с. 42); Ой кінь під Івасьом вороний (Весілля 2, с. 43); Молодецтво своє, // Вороного коня, //

Вороненького коня (Весілля 2, с. 141); Ой з'їздив я, з'їздив коня вороного (Весілля 2, с. 151); Ніж сивим конем та й вороненьким // З півдороги вертатись (Весілля 2, с. 158); На коника вороного (Весілля 2, с. 186); Та й на коні воронії, // На бояре молодії (Весілля 2, с. 224); Вкриє коня вороного (Весілля 2, с. 319); Продав сестричку за дари – // За коня вороного, // За рубля золотого (Весілля 2, с. 321); Ні на остророжнім дворі, // Ні на воронім коні, – // Поїду гуляти, // Милої шукати (Доленга-Ходаковський, с. 209); В чистім полі // На воронім коні (Доленга-Ходаковський, с. 210); А покупи підкови // Під ворони коні (Доленга-Ходаковський, с. 212); Сів собі на дворі на вороному коні (Доленга-Ходаковський, с. 308); Ми тобі виведемо // Вороного коника в сідлі (Доленга-Ходаковський, с. 333); Запрягайте коня-сивця, // Напилися в свата пивця. // Запрягайте вороного, // Поїдемо до другого (Руданський, с. 24); Під ними коні все воронії, // А самі хлопці все молодії (Руданський, с. 55).

Вражій син – Через тебе, вражій сину, мене мати била (Весілля 1, с. 274).

Гнідий кінь – За Дунай-ріку чорнобривий твій // На гнідїм коні // Полетів орлом!.. ("Назар Стодоля" Т. Шевченка).

Далекая доріженька – Далекая доріженька, – опознюся (Весілля 1, с. 97).

Дві квіточки – У садочку дві квіточки // На сватанні були (2) (Весілля 1, с. 88); А з малиноньки – // Дві квітоньки (Доленга-Ходаковський, с. 387).

Дві річеньки – Переплила дві річеньки, третій Дунай (Весілля 2, с. 50).

Добрий час – У добрий час! (Пісні 2, "Благослови, Боже!"); А в перший раз та в добрий час //...// А в другий раз

та в добрий час //...// А в третій раз та в добрий час (Пісні 2, "А в перший раз та в добрий час").

Добрі люди – Падаючи добрим людям в ніженьки (Весілля 1, с. 293); *Якщо люди добрії – запрошай* (Пісні 2, "Скрипнули ворітечка"); *З Богом, Марисю, з добрими людьми* (Весілля 2, с. 18); – *З ким мене кидасте? – З богом, Тауно, з добрими людьми* (Доленга-Ходаковський, с. 163); *Чи мні біг судив, // Чи добри люди* (Доленга-Ходаковський, с. 212).

Дрібні сльози – Білими рученьками, // Дрібними сльозоньками (Пісні 2, "Вийсі, віночку, гладко"); *Білими рученьками, // Дрібними сльозоньками* (Весілля 2, с.166); *Й обіллють дрібні сльозки* (Весілля 2, с. 343); *За слезами, за дрібненькими, не могли доглянути* (Доленга-Ходаковський, с. 259); *Зіставлю слідоньки на двору, // А дрібненькі сльозоньки по столу* (Доленга-Ходаковський, с. 342); *Білих собі рук не ламало, // Дрібних сльозок у свекорка не роняло* (Доленга-Ходаковський, с. 396); *З русими кісоньками, // З дрібними слізоньками* (Руданський, с. 36).

Жито жати – Ні жита жати, ні льону брати, // Ні хати замітати (Весілля 1, с. 179).

Зелена діброва – Зелена та дібровонька (Пісні 2, "Зелена та дібровонька"); *Ой дібровонько зелена чого рано спустошена* (Пісні 2, "Ой дібровонько зелена"); *Ой ти зелена дубровонько* (Пісні 2, "Ой ти зелена дубровонько").

Зелена трава – А з церковці ішла, як трава зелена (Пісня 2, "До церковці ішла").

Зелене жито – Зелене жито, зелене //...// Зелене жито за селом //...// Зелене жито – пів осока //...// Зелене жито на ланах //...// Зелене жито треба жать //...// Зелене жито жєнці жнуть (Пісні 2, "Зелене жито").

Зелене листя – Червона калина, // А листя зелене (Пісні 2, "Червона калина").

Зелений барвінок – Ой, вінку ж мій, вінку, // Зеленький барвінку (Пісні 2, "Ой, вінку ж мій, вінку"); Ой вінку, вінку, зелен барвінку (Весілля 2, с. 49); В городець по зілечко, // По зелений барвіночок (Весілля 2, с. 73); За своїм насіннячком – // Зеленим барвіночком (Весілля 2, с. 75); До барвінку зеленого (Весілля 2, с. 298); Так густо плетение // З зеленого барвіночку (Доленга-Ходаковський, с. 269).

Зелений віночок – Всеї дім приздобила // віночком зелененьким (Весілля 2, с. 88).

Зелений гай – Най ся моя журба мине // В гаю зелененькім // З паном молоденьким (Пісні 2, "Ой пігнала дівчинонька"); Ой чи жаль тобі гаю зеленого (Весілля 2, с. 12); Попід гай зелененький // Пав сніжок молоденький (Доленга-Ходаковський, с. 234); Щоб гай зелененький, // Щоб рід веселенький (Доленга-Ходаковський, с. 366).

Зелений дуб – Стояли ми гупцем (2) // Під зеленим дубцем (Весілля 1, с. 196); А наш батько, наша мати // Повішали дудку на зеленим дубку (Весілля 1, с. 215); Було не рубати зеленого дуба // Та мене не брати, коли я не люба (Весілля 2, с. 152).

Зелений ліс – Ой ліс наш зелененький, // Нікому тя оголосити, – (Доленга-Ходаковський, с. 188).

Зелений садочок – Попід зеленим садочком, // Вирвали квіточку зелененьку (Весілля 1, с. 95); Знати садочок, знати зелений (Весілля 2, с. 20).

Калинова вітка – Дала мені калинову вітку (Весілля 1, с. 134).

Карі очі – Ой не спала ж я, все верзлась мені // Нічка темная // І вишневий сад, очі карії // Брови чорнії ("Назар Стодоля" Т. Шевченка); Твої карі очі сльозами залиті (Весілля 2, с. 47).

Коник бистренький – *Та є у дружки // Сив коник бистренький* (Весілля 2, с. 74).

Красна калин(к)а – *Рутонька рясна, калинка красна* (Весілля 1, с. 127); *Рясна, красна калина // Поле ішла – гриміла* (Доленга-Ходаковський, с. 177)

Красна коса – *Дай, матінко, масла, // Щоб була коса красна* (Весілля 2, с. 51).

Красний коровай – *Пече ж наша, пече, // Та спечи нам коровай красний* (Весілля 1, с. 226); *Спечить мені коровай красний, (2) // Як на небі місяць ясний* (Весілля 1, с. 228); *Наш красний короваю // Я тебе убираю* (Доленга-Ходаковський, с. 310); *А зробите коровай красний, // Як на небі місяць ясний* (Руданський, с. 26); *Красний наш коровай на весь світ* (Руданський, с. 27).

Крута гора – *Ой ходила та Маруся // По крутій горі* (Пісні 2, "Ой ходила та Маруся"); *Чи звезеш нашу княгиню // На тую гору крутую* (Весілля 1, с. 128); *Ой ходила Ганнусенька // По крутій горі* (Весілля 2, с. 259).

Кує зозуленька – *Ой на городі рожса стояла. // Ще і зозуля кувала* (Весілля 1, с. 236); *Усі пташечки зацебетали, // Зозуленька закувала* (Весілля 2, с. 12); *Ой летіла зозуленька, // Під віконцем закувала* (Весілля 2, с. 64); *Ходить, слухас, зозулька кує* (Весілля 2, с. 121); *Тебе матінка шкодує, // Як зозуленька кує* (Весілля 2, с. 166); *Та всі голуби враз полетіли, // Зазулька закувала* (Весілля 2, с. 223); *Закувала зозуленька // В вишневім саду* (Весілля 2, с. 265); *Зозулька закувала* (Весілля 2, с. 314); *Ой кувала зазулечка* (Весілля 2, с. 330); *Да усі галочки зацебетали, // Зозуленька – закувала* (Доленга-Ходаковський, с. 179); *Ах, кувала зозуленька в садочку* (Доленга-Ходаковський, с. 198); *Закувала сива зозуленька // З темного ліса та невидного* (Доленга-Ходаковський, с. 198); *Є зоренька в лузі, а місяченько в розі – // Там зозуленька кує*

(Доленга-Ходаковський, с. 208); Всі пташечки защебетали, зозуля закувала (Доленга-Ходаковський, с. 232); Закувала зозуленька за двором (Доленга-Ходаковський, с. 253); Кувала зозуля в темному лісі на орісі (Доленга-Ходаковський, с. 327); Зозуля закувала (Руданський, с. 47).

Лиха година – Бодай тебе лазила лихая година (Весілля 1, с. 274).

Мед-вино – А з тобою, тещенько, мед-вино пить (Весілля 1, с. 278); З коника зсадили, медом-вином напували (Весілля 2, с. 18); Мед-вином вітас. // Мед-вином, перепоем (Весілля 2, с. 54); Бояри вино-мед подопивали (Весілля 2, с. 60); А за нею батенько все стиха, помаленьку // Мед-вино носить, коровайниця просить (Доленга-Ходаковський, с. 168); В вівторок мед-вино пити, // В середу зілля садити (Доленга-Ходаковський, с. 181); А у мосй тещеньки мед-вино п'ють (Доленга-Ходаковський, с. 222); Сму тещенько бардзо радненький, // Єго приймає, медом-вином частує (Доленга-Ходаковський, с. 223); З ідного полумиска лебедину їли, // З ідної шклянці мед-вино пили (Доленга-Ходаковський, с. 238); Там тещенька свого зятя // Медом-вином частовала, // Дочкою даровала (Доленга-Ходаковський, с. 285); Да у тій світлоньці мед-вино п'ють (Доленга-Ходаковський, с. 346); Мед-вином частовали, // Мавночкою даровали (Доленга-Ходаковський, с. 350); Дай же їм меду-вина // І коникам вівса-сіна (Доленга-Ходаковський, с. 383).

Мед-горілка – Котрі будуть мед-горілку пити? (Весілля 2, с. 21); Не на довго ми сіли. // Мід-горілку вип'ємо (Весілля 2, с. 100); Мід-горілку вип'ємо // Та й додому підемо (Весілля 2, с. 114); Мед-горілочку носив, // Носив він мед-горілочку (Весілля 2, с. 278); Мід-горілку не кушають (Весілля 2, с. 302).

Молода дівчина – З молодою дівчиною Дунай переплисти (Пісні 2, "Я ще нині не співала"); Молода дівчина

до шлюбоньку стане (Пісні 2, "Ой на ставу, ставу"); В черниці пішла // Дівкою молодой (Пісні 2, "Ой, коли б знала"); Ані тур, ні турица, // А з дівчини молодица (Весілля 2, с. 228).

Молодий панич – За пшеничними калачами, // З молодими паничами (Весілля 1, с. 113).

М'ята зелененька – Та щипайте руту, м'яту зелененьку (Весілля 1, с. 156).

Не журися – Не журися, теце, // Я прийду ще // Да й тебе заберу (Весілля 1, с. 130); Не журися, матінко, не журися, // Та в червони чоботи узуйся (Весілля 1, с. 206); Не журіться, дівки, прийде й вам неділя (Весілля 2, с. 47); Не журися, соколочку (Весілля 2, с. 102); Не журися, старостин кониченько, // Я твої ноженьки всі чтери подкую (Доленга-Ходаковський, с. 215); Не журися, сваненько, // Самбір-деревце зростеться (Доленга-Ходаковський, с. 228); Не журися, стара ненько (Доленга-Ходаковський, с. 343).

Летить зозуленька – Ой летіла зозуленька // Да й кує (Весілля 1, с. 95); Ой летіла зозуленька, // Під віконцем закувала (Весілля 2, с. 64); Ой летіла зозуленька // Та й сіла на квітку (Весілля 2, с. 301).

Отець-мати – Благословіть, отець-мати (Весілля 2, с. 256).

Плести кісоньку – Не плети кісоньки // Утрое, // А заплети кісоньку // в дробушки (Весілля 1, с. 95).

Постіль слати – Кличе мати із кімнати нелюбіві постіль слати // А я йому постіль стелю та й клену на всю оселю //...// Кличе Мати із кімнати Миленькому постіль слати (Пісні 2, "Ой дібровонько зелена").

Пшеничний калач – За пшеничними калачами, // З молодими паничами (Весілля 1, с. 113).

Рано-рано ... ранесенько (Пісні 2, "Не стій, сосно", "Межи трьома дорогами", "Луговая зозуленька").

Рано по воду – Було ж не йти да до броду рано по воду (Весілля 1, с. 124); Не умивать личенька біленько, // Не ходить було рано по воду (Доленга-Ходаковський, с. 162).

Рідна мати – Рідна матінко (Пісні 2, "Плели дівоньки").

Рідна сестра – Три сестри рідненькі (Пісні 2, "В долину, сестриці"); Ой ніхто так не витає, як рідна сестричка (Пісні 2, "Ой ніхто так не літає, як перепеличка").

Рідний брат – Ой ніхто так не витає, як братік рідненький (Пісні 2, "Ой ніхто так не літає").

Рідний край – А як собі я заграю, // Або заспіваю, // то здається, що літаю // По рідному краю! (Пісні 2, "У неділю на весіллі").

Рожевий цвіт / рожеві квіти – Розвивайся, розцвітайся, як рожевий цвіт (Пісні 2, "Ой ніхто так не літає, як перепеличкабат"); У рожеві квіти, // Щоб любились діти (Пісні 2, "Коровао-раю"); Рожевії квіти – (2) // Кланяються діти (Весілля 1, с. 204); Кланяйтеся, діти, як рожевії квіти (Весілля 2, с. 170); Рожевії квіти, // Кланяються діти (Руданський, с. 55).

Розплетена коса – В мосі Марусеньки // Коса розплетена (Весілля 2, с. 160).

Рум'яне личенько – А з хлібових – // На рум'яне личенько, // А з рум'яного личенька – // На барвінковий віночок (Пісні 2, "Злетіли два ангели з неба"); Наші світилочки, наші паняночки, // Рум'янеє личко, наше сердечко (Весілля 1, с. 195); Віночком зелененьким // Та личком рум'яненьким (Весілля 2, с. 88); А в мойої братової // Личенько рум'яное (Весілля 2, с. 151); Золотую косоньку за шостак, // А рум'яное личенько за осьмак (Доленга-Ходаковський, с. 305).

Руса коса – Русу косу розплітати (Весілля 1, с. 289); Русу косу примастити (Весілля 1, с. 290); Що не плети

русі коси утрос (Весілля 1, с. 291); *Русу косу чесала*, // *Та й на Дунай пускала* (Весілля 1, с. 309); *Де ж твій, Наталко, старший брат*, // *Що він твою русу косу розплітав?* (Весілля 1, с. 331); *Русую косу чесала* (Пісні 2, "Горіла сосна і явір"); *Розплітали подруженьки* // *Мої русі коси* (Пісні 2, "Ой, кувала зозуленька"). Варіант – дистантна формула: *Ой косо ж моя, ой руса ж моя* (Пісні 2, "Ой пливе човен"); *Розвій косу русу* // *По червонім поясу* (Пісні 2, "Місяцю рогоженьку"); *За косою русою*, // *За Марусею своєю* (Пісні 2, "Дай, матінко, стільчика"); *На нього ся похилила*, // *Руса коса плечі вкрила* (Пісні 2, "Ой, горою вітер віє"); *За долар –* // *Русую косоньку*, // *За п'ятак –* // *Білеє личенько* (Пісні 2, "Ой, брате, брате"); *Косо моя, русая*, // *Не рік я тебе кохала* (Весілля 1, с. 95); *Чесала русу косу гребенцем*, // *Да й упав гребенець пуд стулець* (Весілля 1, с. 109); *Продав сестрицю задаром*: // *Русую косоньку за п'ятак* (Весілля 1, с. 120); *Ой просо, просо*, // *Ти ж моя руса коса золота* (Весілля 1, с. 183); *Руса коса за плечима*, // *а серпанок над очима* (Весілля 1, с. 200); *А русую косоньку за п'ятак* (Весілля 2, с. 45); *А вже мою русу косу* // *Розплели* (Весілля 2, с. 49); *Ой жаль, жаль мені розплітатоньки* // *Тебе, русая косо* (Весілля 2, с.162); – *Спадить мені, волосі*, // *З моєї русої коси* (Весілля 2, с. 166); *А вже ж мою русу косу* // *Розплітають* (Весілля 2, с. 259); *Розчесати русу косу під вінець* (Весілля 2, с. 260); *Руса коса до пояса* (Весілля 2, с. 261); *Та покриєм русу косу на вечерю* (Весілля 2, с. 282); *Не вставать було раненько*, // *Не чесать було русой коси гладенько* (Доленга-Ходаковський, с. 162); *Що я свою русу косу чесала* (Доленга-Ходаковський, с. 164); – *Чого ж плачеш, мамуненько, за мною* // *Чи за мою русою косою?* (Доленга-Ходаковський, с. 164); *А жаль же мені русой коси* // *І*

паняньської краси (Доленга-Ходаковський, с. 179); *Повій, вітре, в розі, // Повій по дорозі, // Розмай русу косу* (Доленга-Ходаковський, с. 249); *Ой дай, мати, гребенця // Русу косу розчесати до вінця* (Доленга-Ходаковський, с. 249); *Буйного вітру ся бою, // Бо вітрец русу косу розмете, // А сонце личенько спече* (Доленга-Ходаковський, с. 250); *Вже терен отесали // І косу розчесали. // Було тобі, Марисю, ходити, // Русу косу носити* (Доленга-Ходаковський, с. 253); *А вінчик під стільчик, // А русу косу під чіпчик* (Доленга-Ходаковський, с. 256); *Сиві волики за Дунай пошли, // Русу косу за собою повели* (Доленга-Ходаковський, с. 274); *З русими кісоньками, // З дрібними слізеньками* (Руданський, с. 36).

Рясна рута – Рутонька рясна, калинка красна, // А ти, роже, да червоная (Весілля 1, с. 127).

Серце крає – За дверима стоїть, у дудочку грає, // Аж йому серце крає... (Весілля 1, с. 163).

Сива борода – А в другого боярина сива борода (Весілля 1, с. 239).

Сива зозуля – Сива зозуля та й закувала (Пісні 2, "Ой, за лісочком"); *Летіла зозуля, летіла сивенька* (Пісні 2, "Прошу вас, музики"); *Ой ніхто так не літає, як сива зозуля* (Пісні 2, "Ой ніхто так не літає"); *Сивая зозуленько, (2) // Не куй так жалібненько* (Весілля 1, с. 198); *Сивую зозулечку, // Молоду Оленочку!* (Весілля 2, с. 93); *На тобі, соколику, сивую зозулечку, // Сивую зозулечку, молоду Оленочку* (Весілля 2, с. 103); *Перевернулася сивов зозульков* (Весілля 2, с. 121); *Сивая зозуленька через ліс летіла, // На ясеноньку сіла* (Доленга-Ходаковський, с. 181); *Закувала сива зозуленька // З темного ліса та невидного* (Доленга-Ходаковський, с. 198); *Щоби-сь застав сиву зозулю у поточка* (Доленга-Ходаковський, с.

259); Сивая зозуленько, не вилітай раненько (Доленга-Ходаковський, с. 307); Вилетіла сива зозуля з луга (Доленга-Ходаковський, с. 343); Сивая зозуленько, // Вже тобі минає (Доленга-Ходаковський, с. 343); Сивая зозуленько, // Не кукай жалібненько (Доленга-Ходаковський, с. 382); Сивая зозуленько! // Ой чи тобі жаль темного луку (Руданський, с. 47).

Сивий(и) голуб(и) / Сива голубка – Ой ніхто так не літає, як голуб сивенький, // Ой ніхто так не витає, як тато рідненький (Пісні 2, "Ой ніхто так не літає"); Сивая голубко! (Весілля 2, с. 292); Не слухать було сивих голубоньків, що гудуть (Доленга-Ходаковський, с. 162); Сивци-голубци, // Чи маєте всі перстеньци (Доленга-Ходаковський, с. 251); Ой ви, дружечки, сиві голубочки (Доленга-Ходаковський, с. 300); Голубе сивесенький! (Руданський, с. 39).

Сивий кінь – Ой коню, коню наш сивий (Весілля 1, с. 128); Оленин татунечко // Сивим коником // По оборочці грає (Весілля 2, с. 109); Ой вертай, сивий коню, додому (Весілля 2, с. 158); Ніж сивим конем та й вороненьким // З півдороги вертатись (Весілля 2, с. 158); Ой ви, коники сиві (Весілля 2, с. 286); Ой з-за гори високої, // Долини та глибокої // Сив кінь вибігає (Доленга-Ходаковський, с. 224); Ей, мій сивий коник на стасньци стоїть (Доленга-Ходаковський, с. 290).

Сивий сокіл – Вона сина твого кличе: // "Сивий мій соколоук!" (Весілля 2, с. 108); Ой не сам, не сам сив сокіл в лісі (Доленга-Ходаковський, с. 237); Ей, леть-полеть, сивий соколе, звисочка (Доленга-Ходаковський, с. 259).

Синє море – А в неділю рано синє море грало, // Виряджала мати дочку в чужу сторіночку (Весілля 1, с. 339); Ой синєє море грає (ім'я молодой) потонає (Пісні 2, "Ой синєє море грає"); А в неділю ранесенько // Синє море грає (Пісні 2,

"Ой, якби я була знала"); Та за синє море, // За широке поле (Весілля 2, с. 61).

Сира земля – Насипали сирій землі на груди мої, // Насипали сирій землі, що не встану (Весілля 1, с. 231); Сиру землю да топкатимем (так у публікації – Весілля 1, с. 372); Сиру землю пристеляси (Весілля 2, с. 61); Тепер пускаєси, // Сиру землю прикриваси (Доленга-Ходаковський, с. 199); Сирая земля двері прикрила, // Не могу відчинити (Доленга-Ходаковський, с. 236).

Солодкий мед – З ними за столами, (2) // За солодкими медами (Весілля 1, с. 113); Аж дві бочки, дві полубочки // Та солодкого меду (Весілля 1, с. 209); Прошла, прошила дочку (2) // На солодкім медочку (Весілля 1, с. 239); Чип у ній коротенький, // Мід у ній солоденький (Весілля 2, с. 100); Міду солодкого, // А в другу наточи (Весілля 2, с. 108); Ой із комори зелененьким вином, // З сінній солоденьким медом (Весілля 2, с. 158); З горівкою полинковою, // Із медом солоденьким (Весілля 2, с. 195); Столоньки заставлено; // Солодкий мед, зелене вино // На столі поставлено (Доленга-Ходаковський, с. 289); Наповав же нас солодкими медами (Доленга-Ходаковський, с. 300); Славлено, преславлено, // Столоньки застелено, // Солодкий мед, зелене вино (Доленга-Ходаковський, с. 312).

Сонечко на небі – Чи високо сонечко на небі (Весілля 1, с. 116).

Срібло-золото – Нехай собі срібло-золото заберуть (Весілля 2, с. 50); Що по наших дворі чорний шовк розтущено // І срібром-золотом потрушено (Доленга-Ходаковський, с. 191); Чорний шовк – твої косоньки, // Срібро-золото – твої сльозоньки (Доленга-Ходаковський, с. 192).

Стара баба – А вже нині стара баба, ніхто сі не дивит (Пісні 2, "Ой червоний борачок").

Студена криниця – Подай, Настенько, водици // Із студеної криници (Доленга-Ходаковський, с. 163); *На городі зелений явір, студениця-криниця* (Доленга-Ходаковський, с. 329).

Темна ніч – Ой не спала ж я, все верзлась мені // Нічка темная // І вишневий сад, очі карії, // Брови чорнії ("Назар Стодоля" Т. Шевченка); *Сліпилися чорні очі на темній ночі* (Доленга-Ходаковський, с. 212); *Ясного сонця – в віконце, // Темної нічи – при свічи* (Доленга-Ходаковський, с. 299).

Темний ліс – Вихвалялася чорная галонька в темнім лісі: // – Ніхто ж мене не пійме в тим темнім лісі (Доленга-Ходаковський, с. 193); *Закувала сива зозуленька // З темного ліса та невидного* (Доленга-Ходаковський, с. 198); *Ой вилетів соколонько з темного лісу // І сів собі на дворі на зеленім яворі* (Доленга-Ходаковський, с. 308); *Кувала зозуля в темному лісі на орісі* (Доленга-Ходаковський, с. 327).

Тисові столи – А з віконця – // На тисові столи (Пісні 2, "Злетіли два ангели з неба").

Тиха вода – Побачила селезня // На тихій воді (Пісні 2, "Ой ходила та Маруся").

Холодна криниця – Та принесу водиці // З холодної криниці (Весілля 1, с. 207).

Хрещатий барвінок – По хрещатий барвіночок // Та Марії на віночок (Пісні 2, "З гори та в долину"); *На зелений зарінок, // На хрещатий барвінок* (Весілля 2, с. 237); *Хрещатий барвіночку, // Не лежи в городочку* (Весілля 2, с. 237); *Пійдут мні по зіллянько, // По хрещастий барвінонько – // Мні на вінонько* (Доленга-Ходаковський, с. 182); *Там на підсінні в зеленім зіллі, // В хрещастім барвіночку?* (Доленга-Ходаковський, с. 305); *І по хрещатий барвінок, // По пахучий васильок* (Доленга-Ходаковський, с. 310); *За твій хрещатий барвінок* (Доленга-Ходаковський, с. 370); *А по хрещатий*

барвінок, // А по запашиий васильок (Руданський, с. 37); Червоної калиноньки виломали, // Хрещатого барвіночку вищипали (Руданський, с. 37).

Червоная вишня – Та не будь така тишина, // Як у саду червоная вишня (Весілля 1, с. 241).

Червона калина – В долину, сестриці, // В долину, // По червону калину (Пісні 2, "В долину, сестриці"); Червона калина, // А листя зелене //...// Червона калина, // А листя широке (Пісні 2, "Червона калина"); З гори та в долину // По червону калину (Пісні 2, "З гори та в долину"); Ой, червона калинонька // Без вітру шумить (Пісні 2, "Ой, червона калинонька"); В долину, дружечки, в долину, // А по червону калину (Весілля 1, с. 156); Здорова, як малина, // Червона, як калина (Весілля 1, с. 203); По червону калину, (2) // По червону, кумочко, калину, // По червону, любочко, калину (Весілля 1, с. 208); Як з калиноньки роса, (2) // Так з тебе молодой краса, // З калини червоної, (2) // А з тебе молодой (Весілля 2, с. 10); Розпалася червона калинонька (Весілля 2, с. 14); Та черленов калинов, // Та поважнов дитинов (Весілля 2, с. 216); Червоная калинонька, // Чого стоїш не червона? (Доленга-Ходаковський, с. 173); Пішла Марися до тімняноньки по вино // Червоноє, як калина (Доленга-Ходаковський, с. 184); Як у мого батенька, – // Червлена калинонька (Доленга-Ходаковський, с. 259); В долину, буяри, в долину // По червону калину (Руданський, с. 37); Червоної калиноньки виломали, // Хрещатого барвіночку вищипали (Руданський, с. 37).

Червона китайка – Стояла Марійка на ганку, // Крала червону китайку (Весілля 1, с. 277); І лавки, прилавки // З червоної китайки (Весілля 1, с. 277).

Червона малина – Розпалася червоная малина, // Стоячи у лузі перед ясним сонечком (Доленга-Ходаковський,

с. 197); Сидиш за столом з ясним соколом, // Як червона малина (Доленга-Ходаковський, с. 237); В долину, свати, в долину // По червону малину (Доленга-Ходаковський, с. 310); Уже мій червчик удався, // Червоной малиной змішався (Доленга-Ходаковський, с. 372); Як мати, так дочка, // Як червона малиночка (Доленга-Ходаковський, с. 377).

Червона ружа – До церкви ішла, як ружа червена (Пісні 2, "До церкви ішла"); А ти, рожсе, да червоня (Весілля 1, с. 127); З червоною рожсею мішала, // Та щоб той черчок придався // З червоною рожсею мішався (Весілля 1, с. 137); Ой червона ружечка – синій цвіт (Весілля 2, с. 78); Ой червона ружечка, синій цвіт, // Чому тебе, Василечку, давно ніт? (Весілля 2, с. 81); Наша дівка гожа, // Як червона рожса (Весілля 2, с. 346); Посію я роженьку над водою. // Два сторожи коло червоної рожси (Доленга-Ходаковський, с. 163); Червоня рожса, час тобі розвиватися (Доленга-Ходаковський, с. 332).

Червона ягода – Та такої молоденької, // Як ягода червоненької (Весілля 1, с. 182); Та таку молоденькую, // Як ягідку, червоненькую (Весілля 1, с. 203); Із такої молоденької, // Як з ягоди червоненької (Весілля 1, с. 253); Кожна червоніє, як тая ягідка (Весілля 2, с. 47); Мої милії два дівошлюби. Ягодо червоно! (Доленга-Ходаковський, с. 163).

Червоне яблуко – Червонее ябко, // А жовте зеренце (Пісні 2, "Червонее ябко"); Вийсі, віночку, гладко, // Як червонее ябко (Пісні 2, "Вийсі, віночку, гладко").

Червоний мак – Ой за стіною, за коморою // Червен мак процвітає Рости, красо, у колесо (Весілля 2, с. 115).

Червоний пояс – Розпустіть мені косу (2) // По червонім поясу (Весілля 1, с. 182); Розвій косу по волосу, // По червоному поясу (Весілля 2, с. 52); Розвій сі косу // По червонім поясу (Доленга-Ходаковський, с. 275).

Червоні черевички – А червоні черевички на ногах; // Їх купив її Івасьо на торгах (Весілля 2, с. 55).

Червоні чоботи – Червонії чоботоньки на піженьки (Весілля 1, с. 126); Не журися, матінко, не журися, // Та в червоні чоботи узуйся (Весілля 1, с. 206); Не бійся, матінко, не бійся, // В червоні чобітки узуйся (Весілля 1, с. 262); По столу скаче, // В червоних чобітках (Весілля 2, с. 316); Поніс до міста – не продав, // Червонії чобітки підв'язав (Доленга-Ходаковський, с. 251); В червоні чоботочки узуйся, // Топчи вороги під ноги (Доленга-Ходаковський, с. 367).

Чисте поле – Занесемо дівування у чисте поле (Пісні 2, "Прощай-прощай подруженько").

Чорна хмара – Щоби межі вами // Не йшла чорна хмара (Пісні 2, "Даю тобі, шваг্রে"); За гасм чорна хмара, // За столом хороша пара, // Обоє рум'яненькі, // А очка чорнесенькі (Весілля 2, с. 46); Ой підвеласи чорная хмара (Весілля 2, с. 204); Звиласи чорна хмара (Весілля 2, с. 205).

Чорні брови – Ой не перестану, поки не дістану // Чорних брів, щирих слів, хорошого стану (Весілля 1, с. 274); У Василя чорні брови, // За Василя підю! (Пісні 2, "Кучерявий Василь"); Ой не спала ж я, все верзлась мені // Нічка темная // І вишневий сад, очі карії, // Брови чорнії ("Назар Стодоля" Т. Шевченка); Чи жовті підкови, // Чи чорнії брови? (Весілля 1, с. 174); Чи високі підкови, // Чи чорнії брови (Руданський, с. 46).

Чорні очі – Зліпилися чорні очі, що не гляну, // Зліпилися чорні очі, що на всі ночі (Весілля 1, с. 231); З білими рученятами, // З чорними оченятами (Весілля 2, с. 25); За гасм чорна хмара, // За столом хороша пара, // Обоє рум'яненькі, // А очка чорнесенькі (Весілля 2, с. 46); З чорненькими очечками (Весілля 2, с. 226); Із білими рученьками, // А з чорними оченьками (Доленга-

Ходаковський, с. 168); Сліпилися чорні очі на темній ночі (Доленга-Ходаковський, с. 212); З чорними оченьками, // З білими рученьками, – // Є ся на що подивити, // Є що старостам любити (Доленга-Ходаковський, с. 264); Білими своїми ноженьками // З чорними оченьками (Доленга-Ходаковський, с. 358); З рученьками, ноженьками, // З чорними оченьками (Доленга-Ходаковський, с. 374).

Чорнявая дівчина – Чорнявую дівчиноньку поганяти найняв (Пісні 2, "Кучерявий Василь").

Чужа сторона – Та розпитуючи, розвідуючи // Чужої стороночки (Доленга-Ходаковський, с. 166); – Звідки ви, післаноньки? // – З чужої сторононьки (Доленга-Ходаковський, с. 208); То ми поїдемо в далеку дорогу, // В чужую сторону, к Білому городу! (Доленга-Ходаковський, с. 289); Летів сокіл з чужих сторін (Доленга-Ходаковський, с. 298); Но мні жаль, мій миленький, що на чужій стороні. // Чужая сторононька од вітру шумит (Доленга-Ходаковський, с. 330); Поїду в чужую сторону (Доленга-Ходаковський, с. 327); Поїдемо за гороньку // В чужую сторононьку (Доленга-Ходаковський, с. 376).

Чужая мати – А є в мене да чужая мати, // Щоб не вигнала з хати (Весілля 1, с. 134); Чужая мати хоть не б'є, а болит (Доленга-Ходаковський, с. 330).

Чужі люди – Навчать мене чужі люди (Весілля 1, с. 294); Між чужії люде (Весілля 1, с. 336); Виряджала її межі чужі люди (Весілля 1, с. 339)

Щаслива дорога – Ой дай же нам, боже, щасливу дорогу (Весілля 2, с. 171).

Щаслива година – Як у людей, так у нас. // В щасливу годину // Розвеселім родину (Весілля 2, с. 181); Благословим, дочко, // В щасливу годиночку (Весілля 2, с. 267).

Щебече соловейко – Защебетав соловейко в саду на лану (Весілля 1, с. 163); Чом соловейки не щебетали, // Як сади процвітали? (Весілля 1, с. 235); По тобі батенько плаче, // Як соловій щебече (Весілля 2, с. 166); За сіньми, сіньми соловейко щебече (Доленга-Ходаковський, с. 276); Защебетав соловейко в саду на лому (Руданський, с. 32); Защебетав соловейко // Благословеньство і поклін (Руданський, с. 39).

Щире серце – Просимо з щирими серцем (Весілля 1, с. 111); Хоч з перцем не з перцем, // Аби з щирим серцем! (Весілля 1, с. 171); Щоб любились наші діти з щирим серцем (Весілля 2, с. 54); Чи з перцем, чи не з перцем, // Аби з щирим серцем (Доленга-Ходаковський, с. 246).

Щука-риба – Чечевиця у копах стоїть, // Щука-риба в морі (Весілля 1, с. 112); Там щука-риба грала, // Золотую луску мала (Доленга-Ходаковський, с. 285).

Ясен місяць – Ой вийди, вийди, // Ясен місяцю, з хмари (Весілля 1, с. 336); Над горою ясний місяц освітив (Доленга-Ходаковський, с. 165); На небі місяц ясний, // А на столі коровай красний (Доленга-Ходаковський, с. 178); Розігрався ясний місяц по небу, // Збираючи ясни зори в громаду (Доленга-Ходаковський, с. 289); Наш ясний місяченько (Доленга-Ходаковський, с. 333); Взійди, ясний місяцю, з-за чорної хмари (Доленга-Ходаковський, с. 333); А зробіте коровай красний, // Як на небі місяць ясний (Руданський, с. 26); Як ясен місяць з зорою (Руданський, с. 36).

Ясна зоря/зорі – Ясна зоря зійшла (Весілля 1, с. 294); Ой, з-за гори високої // Три зорі ясенькі (Пісні 2, "В долину, сестриці"); З-за гори, з-за високої // Три зорі ясенькі (Весілля 2, с. 76); Та засвіти, ясна зоре, над нами (Весілля 2, с. 226); Красна світилка, красна, // Як зірочка ясна (Весілля 1, с. 334); Наша дівка красна, // Як зіронька ясна (Весілля 2, с. 346); Світит місяц в улиці, // Ясна зоря в воротах (Доленга-

Ходаковський, с. 205); *Прибирав сі місяцем, і зорями, // І ясними звіздоньками* (Доленга-Ходаковський, с. 225); *Зрадовалася свята пречиста, // Що поставила місяченька у крузі, // Коло місяченька ясная зоренька* (Доленга-Ходаковський, с. 237); *Попід гору, гору, // Під ясную зорю* (Доленга-Ходаковський, с. 287); *Маємо ми систроньку, // Як ясную зороньку* (Доленга-Ходаковський, с. 288); *Розігрався ясний місяц по небу, // Збираючи ясни зори в громаду* (Доленга-Ходаковський, с. 289); *Ясная зоронько, не згасай раненько!* (Доленга-Ходаковський, с. 362).

Ясне сонце – В лузі стоячи перед ясним сонечком (Весілля 2, с. 14); *Як день, білий, як сир, цілий, // Як ясное сонце* (Доленга-Ходаковський, с. 177-178); *Ясноє соненько додому, // Оріхови тарілочки по столу* (Доленга-Ходаковський, с. 178); *Розпалилася червона ялина, // Стоячи у лузі перед ясним сонечком* (Доленга-Ходаковський, с. 197); *Ясного сонця – в віконце, // Темної нічи – при свічи* (Доленга-Ходаковський, с. 299); *Взійшло ж ему ясне соненько* (Доленга-Ходаковський, с. 358).

Ясні соколоньки / Ясний сокіл – Ясні да соколоньки, // Чого ви до нас не рано // Да наїхали? (Весілля 1, с. 98); *Учув тес ясний соколонько* (Доленга-Ходаковський, с. 193); *На том яворі сидит сокіл ясний* (Доленга-Ходаковський, с. 272); *А сам полинеш ясеньким соколом* (Доленга-Ходаковський, с. 294); *Ой ви, бояре, ясні соколоньки!* (Доленга-Ходаковський, с. 300); *А за столом ясним соколом, // А на столі – золоте зерно* (Доленга-Ходаковський, с. 392).

Проведене дослідження репертуару формул у текстах українських весільних пісень дозволяє зробити такі висновки.

1. Із досліджених відтворюваних словосполук 49 репрезентують колористичні характеристики: БІЛИЙ (біла лебідонька, біла хустина, біле личко, біле пір'я, білий цвіт, білі

гуси, білі ручки), ВОРОНИЙ (вороний кінь), ЗЕЛЕНИЙ (зелена діброва, зелена трава, зелене жито, зелене листя, зелений барвінок, зелений віночок, зелений гай, зелений ліс, зелений садочок, м'ята зелененька), КАРИЙ (карі очі), РОЖЕВИЙ (рожевий цвіт, рожеві квіти), РУСИЙ (руса коса), СИВИЙ (сива борода, сива зозуля, сивий голуб, сивий кінь, сивий сокіл), СИНІЙ (синє море), ТЕМНИЙ (темна ніч, темний ліс), ЧЕРВОНІЙ (червона вишня, червона калина, червона китайка, червона малина, червона ружа, червона ягода, червоне яблуко, червоний мак, червоний пояс, червоні черевички, червоні чоботи), ЧОРНИЙ (чорна хмара, чорні брови, чорні очі, чорнявая дівчина), ЯСНИЙ (ясен місяць, ясен сокіл, ясна зоря, ясне сонце)

2. Вербалізована світоглядна концептуальна опозиція РІДНИЙ (батько рідний, рідна мати, рідна сестра, рідний брат, рідний край) – ЧУЖИЙ (чужа сторона, чужая мати, чужі люди), ВОРОЖИЙ (вражій син) що відповідає моделі екзогамного шлюбу з узяттям дружини з іншого роду, села, а ширше – долгодському біологічному протиставленню СВІЙ – ЧУЖИЙ. Така опозиція ізоморфна опозиції БЛИЗЬКИЙ (= СВІЙ) – ДАЛЕКИЙ (= ЧУЖИЙ), пор. формулу *далека доріженька*.

3. Інша концептуальна опозиція репрезентує вікові параметри, актуальні для весільного (ширше – родинно-обрядового) сегменту концептуальної й мовної картин світу: МОЛОДИЙ (молода дівчина, молодий панич) – СТАРИЙ (стара баба).

3. Набувають вербалізації естимаційні концепти КРАСА (красна калина, красна коса, красний коровай), ВІРНІСТЬ (вірна дружина), ДОБРОТИ (добрі люди), ЩИРОСТІ (щире серце). Концепт ЩАСТЯ (щаслива година, щаслива дорога) перебуває в опозиції до ЛИХО (лиха година).

4. Репрезентовані, хоч і незначною мірою, НУМЕРАТИВИ (*дві квіточки, дві річеньки*).

5. Символічних функцій набувають *однослівні* формули (*мед-вино, мед-горілка, отець-мати, срібло-золото, щука-риба*) й тавтологічні сполуки (*рано-рано ... ранесенько*). Елементи деяких формульних сполук містять важливі для архаїчної магіко-міфологічної свідомості суголосся, не підкріплені етимологічно (*жито жати*).

6. Концепти, що моделюють просторові (*висока гора, крута гора*) та часові (*бистра ріка, буйний вітер, коник бистренький*) репрезентовані також невеликою кількістю вербалізацій.

7. Окрему групу становлять формули, що містять характеристику символізованого об'єкта за матеріалом (*калинова вітка, пшеничний калач, тисові столи*).

8. *Космологічне світобачення*, віддзеркалене у текстах весільних пісень, репрезентоване різними рівнями світобудови, що в цілому відповідають принципіві *антропоморфності* освоєння світу людиною традиційної культури:

ЛЮДИ (*батько, брат, дівчина, дружина, мати, сестра, син, люди*) та ЧАСТИНИ ЛЮДСЬКОГО ТІЛА (*борода, личко / личенько, ручки, очі, коса / кісонька, серце*);

ПТАХИ ВЕРХНЬОГО СВІТУ (*лебідонька, голуб, гуси, зозуленька, сокіл, соловей*);

ТВАРИНИ СЕРЕДНЬОГО СВІТУ (*кінь*);

ТВАРИНИ НИЖНЬОГО СВІТУ (*щука-риба*);

ПРИРОДНІ ОБ'ЄКТИ (*вітер, гай, гора, діброва, зоря, ліс, місяць, море, ріка, сонце, трава, хмара*);

РУКОТВОРНІ ОБ'ЄКТИ (*доріженька, поле, сад, шлях*), частина з яких виступає в ролі *весільних атрибутів* (*пояс, хустина, черевички, чоботи*).

Можемо бачити, що, незважаючи на широку репрезентованість вербалізаторів концептів природних об'єктів (отже, детальну концептуалізацію навколишньої природи) в текстах весільних пісень, спостерігаємо істотну диспропорцію в представленні істот верхнього світу, з одного боку, й істот середнього та нижнього світів, з другого боку. Слід припускати, що така нерівномірність може бути інтерпретована як співвіднесеність урочистого весільного дійства передусім із верхнім небесним світом (пор. роль птахів, зокрема голубів та соколів, у космогонічних колядках).

9. Оформлення деяких вербалізаторів, зокрема найменувань частин людського тіла, зменшувально-пестливими суфіксами (*личко / личенько, ручки, кісонька*) вказує на особливу естимаційну маркованість таких об'єктів у текстах весільних пісень і, ширше, у вербалізованому фольклорними творами традиційному українському світогляді в цілому.

Серед перспектив дослідження слід відзначити 1) вивчення специфіки звукового оформлення формул весільних пісень, 2) визначення співвідношення концептуалізації актантів, атрибутів та дій весільного дійства у текстах весільних пісень, з одного боку, і в інших фрагментах синкретичного весільного дійства, з другого боку. До більш віддалених перспектив слід узалежнити визначення можливостей використання матеріалу формул українських весільних пісень для праслов'янських і праіндоєвропейських реконструкцій формульного рівня.

ЛІТЕРАТУРА

І.Арефьева Н.Г. Сватовство в славянской фразеологии / Н.Г.Арефьева // Мова. – 2014. – № 22. – С. 139–144 [Електронний

- ресурс]. – Режим доступу
<http://mova.onu.edu.ua/article/view/50770/46693>
2. Брысина Е.В. Этнолингвокультурологические основы диалектной фраземики Дона : Дисс. ... докт. филол. наук. – Волгоград, 2003. – 543 с.
3. Васильченко В. М. Відображення українськими обрядовими фразеологізмами статусної зміни зовнішності людини / В. М. Васильченко // Українська мова. – 2010. – № 1. – С. 67–81.
4. Д'якова Т.О. Функціонування фразеології обрядодій завершення весілля в українських східнословобанських говірках / Т.О. Д'якова // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. – 2014. – № 8. – Т. 2. – С. 8–10. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v8/v8-2/02.pdf>
5. Лорд А.Б. Сказитель / А.Б. Лорд. – М. : Восточная литература, 1994. – 368 с.
6. Мальцев Г.И. Традиционные формулы русской народной необрядовой лирики: Исследование по эстетике устно-поэтического канона / Г.И. Мальцев. – Л. : Наука, 1989.
7. Назаров Н.А. Индоевропейское происхождение поэтического языка "Слова о полку Игореве": грамматические свидетельства / Н.А. Назаров // *Studia Slavica Hungarica*. – 2015. – № 60/1. – 151-166.
8. Назаров Н.А. Индоевропейське походження формул українського фольклору: сучасна інтерпретація спостережень О.О. Потєбні / Н.А. Назаров // *Мовознавство*. – 2015. – № 6. – С. 66-71.
9. Назаров Н.А. Индоевропейське та ностратичне походження граматичних послідовностей мови українських народних балад / Н.А. Назаров // *Мова та історія*. – К., 2014. – Вип. 305. – С. 4–12.
10. Піонтковська Т.О. Лінгвопоетичні формули як вираження зв'язку мови "Слова о полку Ігоревім" і мови української народної творчості : Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 – українська мова / Тетяна Олександрівна Піонтковська; Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – К., 2009. – 17 с.

11. Плетнева О.Л. Центрально- та східнослов'янська фразеологія на позначення одруження / О.Л. Плетнева // Лінгвістика : зб. наук. пр. – Луганськ, 2006. – № 1. – С. 105–114.
12. Плетнева О.Л. Центрально- та східнослов'янська фразеологія обрядів сватання / О.Л. Плетнева // Лінгвістик а: зб. наук. пр. – Луганськ, 2007. – № 2. – С. 64–73.
13. Пулатова Л.Й. Етнокультурна специфіка весільних обрядових фразем в українській та німецькій мовах / Л.Й. Пулатова // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 9 : Сучасні тенденції розвитку мов. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2007. – Вип. 1. – С. 254–259 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/3072/1/Pulatova.pdf>
14. Савченко Л.В. Роль традиційно-обрядового етнокоду у формуванні фразеосистеми української мови / Л. В. Савченко // Український смисл. – 2014. – № 1. – С. 16–22.
15. Топоров В.Н. Предистория литературы у славян : Опыт реконструкции : (Введение к курсу истории славян. литератур) / В.Н. Топоров . – М. : Изд. центр Российского гос. гуманитарн. ун-та (РГГУ), 1998. – 319 с.
16. Ужченко В. Весільні фразеологізми / В. Ужченко // Укр. мова і л-ра в шк. – 1991. – № 5. – С. 86 – 88.
17. Ужченко В. Піч як компонент фразеологізмів у контексті етнокультурних концептів / В. Ужченко, Т. Маркотенко // Вісн. Луган. держ. пед. ун-ту імені Тараса Шевченка. – 2000. – № 9. – С. 122 – 128.
18. Schmitt, R. Dichtung und Dichtersprache in indogermanischer Zeit / R. Schmidt. – Wiesbaden : Otto Harrassowitz, 1967. – 375 S.

ДЖЕРЕЛА

- Весілля 1–2 – Весілля : у двох кн. / упор., прим. М.М. Шубравської. – К.: Наукова думка, 1970. – Кн. 1–2.
- Весільні – Весільні пісні : У 2-х кн. / Упорядник, автор вступ. статті та прим. М. Шубравська. – К. : Наукова думка, 1982. – 866 с.

Доленга – Доленга-Ходаковський З. Українські народні пісні в записах Зоріана Доленги-Ходаковського (з Галичини, Волині, Поділля, Придніпрянщини і Полісся) / З. Доленга-Ходаковський. – К.: Наукова думка, 1974. – 781 с.

Назар – Шевченко Т.Г. Назар Стодоля [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=762>

Пісні – Козяр Світлана. Пісні на весілля (з текстами) / Світлана Козяр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://proridne.com/content/pisni/vesilni/>

Пісні 2 – Весільні пісні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pisni.org.ua/songlist/vesilni-1.html>

Руданський – Народні пісні в записах Степана Руданського. – К.: Музична Україна, 1972. – 291 с.

REFERENCES

1. Arefjeva N.H. *Matchmaking in the Slavic folk phraseology* [Svatovstvo v slavyanskoj frazeolohyy] / N.H. Arefjeva // *Mova*. – 2014. – № 22. – S. 139–144 [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu : <http://mova.onu.edu.ua/article/view/50770/46693>

2. Brysina E.V. *Ethnological linguistic basis of the dialectal idioms of the Don basin region* [Etnolingvokulturologicheskie osnovy dialektnoj frazemiki Dona] : Dyss. ... dokt. fylol. nauk. – Volgograd, 2003. – 543 s.

3. Vasylychenko V.M. *Change of status in appearance as reflected by Ukrainian ritual idioms* [Vidobrazhennya ukrayinskymy obryadovymy frazeolohizmamy statusnoyi zminy zovnishnosti lyudyny] / V. M. Vasylychenko // *Ukrayinska mova*. – 2010. – № 1. – S. 67–81.

4. Djakova T.O. *Functioning of the idioms based on the ritual action of the end of the wedding in the Ukrainian Eastern Slobozhan patois* [Funkcionuvannya frazeolohiyi obryadodij zavershennya vesillya v ukrayinskykh sxidnoslobozhanskykh hovirkah] / T.O. Djakova // *Naukovyj visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriya : Filolohiya*. – 2014. – № 8. – T. 2. – S. 8–10. [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v8/v8-2/02.pdf>

5. Lord A.B. *Singer of tales* [Skazitel'] / A.B. Lord. – M., 1994. – 368 s.
6. Malcev H.Y. *Traditional forms of Russian folk non-ritual lyric: Research into the aesthetics of oral-poetic canon* [Tradicionnye formuly russkoj narodnoj neobriadovoj liriki : Issledovanie po estetike ustno-poeticheskogo kanona] / H.Y. Malcev. – L. : Nauka, 1989.
7. Nazarov N.A. *Indo-European origins of Slovo o polky Igoreve poetic language: grammatical evidence* [Indoevropskoe proyshozhdenye poeticheskogo jazyka "Slova o polku Ihoreve" : hrammatycheskye svydetelstva] / N.A. Nazarov // *Studia Slavica Hungarica*. – 2015. – № 60 /1. – 151-166.
8. Nazarov N.A. *Indo-European origin of Ukrainian folklore formulae : contemporary interpretation of Potebnya's investigation* [Indoevropske pohodzhennya formul ukrayinskoho folkloru : suchasna interpretaciya sposterezhen O.O. Potebni] / N.A. Nazarov // *Movoznavstvo*. – 2015. – № 6. – S. 66-71.
9. Nazarov N.A. *Indo-European and Nostratic origins of the grammatical sequences of Ukrainian folk ballads language* [Indoevropske ta nostratychni pohodzhennya hramatychnyh poslidovnostej movy ukrayinskyh narodnyh balad] / N.A. Nazarov // *Mova ta istoriya*. – K., 2014. – Vyp. 305. – S. 4–12.
10. Piontkovska T.O. *Linguistic and poetic formulae as expression of the connection of Slovo o Polku Igoreve's language with language of Ukrainian folklore* [Linhvopoetychni formuly yak vyrazhennya zvyazku movy "Slova o polku Ihorevim" i movy ukrayinskoyi narodnoyi tvorchosti] : Avtoref. dys.. ... kand. filol. nauk : 10.02.01 – ukrayinska mova / Tetyana Oleksandrivna Piontkovska ; Kyivskij nacionalnyj universytet imeni Tarasa Shevchenka. – K., 2009. – 17 s.
11. Pletnyeva O.L. *Central and Eastern-Slobozhan phraseology depicting the wedding* [Centralno- ta shidnoslobozhanska frazeolohiya na poznachennya odruzhennya] / O.L. Pletnyeva // *Linhvistyka : zb. nauk. pr.* – Luhansk. - 2006. – № 1. – S. 105–114.

12. Pletnyeva O.L. *Central and Eastern- Slobozhan phraseology depicting the match-making rite* [Centralno- ta shidnoslobozhanska frazeolohiya obryadiv svatannya] / O.L. Pletnyeva // *Linhvistyka : zb. nauk. pr. – Luhansk. - 2007. – № 2. – S. 64–73.*
13. Pulatova L.J. *Ethnic and cultural specific features of wedding ritual idioms in Ukrainian and German languages* [Etnokulturna specyfika vesilnyx obryadovyh frazem v ukrayinskij ta nimeckij movah] / L.J. Pulatova // *Naukovyj chasopys NPU imeni M.P. Drahomanova. Seriya 9: Suchasni tendencyi rozvytku mov. – K., 2007. – Vyp. 1. – S. 254–259* [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu : <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/3072/1/Pulatova.pdf>
14. Savchenko L.V. *Role of the traditional ritual ethnic coding in the forming of the idiomatic system of Ukrainian* [Rol tradycijno-obryadovoho etnokodu u formuvanni frazeosystemy ukrayinskoyi movy] / L.V. Savchenko // *Ukrayinskyj smysl. – 2014. – № 1. – S. 16-22.*
15. Toporov V.N. *Prehistory of the literature among the Slavs : An effort for reconstruction : Introduction to the course of the history of Slavic literatures* [Predystoriia literatury u slavian : Opyt rekonstrukcyi: (Vvedenye k kursu ystoryy slavyan. Literatur)] / V.N. Toporov . – M., 1998. – 319 s.
16. Uzhchenko V. *Idioms concerning the wedding* [Vesilni frazeolohizmy] / V. Uzhchenko // *Ukr. mova i l-ra v shk. – 1991. – № 5. – S. 86-88.*
17. Uzhchenko V. *Stove as a component of the idioms in the context of the ethnic and cultural concepts* [Pich yak komponent frazeolohizmiv u konteksti etnokulturnyh konceptiv] / V. Uzhchenko, T. Markotenko // *Visn. Luhan. derzh. ped. un-tu imeni Tarasa Shevchenka. – 2000. – № 9. – S. 122-128.*
18. Schmitt, R. *Poetry and poetical language in the Indo-European time* [Dichtung und Dichtersprache in indogermanischer Zeit] / R. Schmidt. – Wiesbaden : Otto Harassowitz, 1967. – 375 s.

TEXTUAL SOURCES

Vesillya 1-2 – Wedding [Vesillya] : u dvoch kn. / upor., prym. M.M. Shubravskoyi. – K. : Naukova dumka, 1970. – Kn. 1-2.

Vesilni – Wedding songs [Vesilni pisni] : U 2-h kn. / Uporyadnyk, avtor vstup. statti ta prym. M. Shubravska. – K. : Naukova dumka, 1982. – 866 s.

Dolenha – Dolenha-Hodakovskij Z. *Ukrainian folk songs written down by Zorian Dolenga-Khodakowskyi* [Ukrayinski narodni pisni v zapysax Zoriana Dolenhy-Hodakovskoho (z Halychyny, Volyni, Podillya, Prydnipryanshyny i Polissya)] / Z. Dolenha-Hodakovskij. – K. : Naukova dumka, 1974. – 781 s.

Nazar – Shevchenko T.H. *Nazar Stodolya* [Nazar Stodolya] [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=762>

Pisni – Kozyar Svitlana. *Songs of Wedding : with texts* [Pisni na vesillya (z tekstamy)] / Svitlana Kozyar. [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu : <http://proridne.com/content/pisni/vesilni/>

Pisni 2 – *Wedding songs* [Vesilni pisni] [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.pisni.org.ua/songlist/vesilni-1.html>

Rudanskyj – *Folk songs recorded by Stepan Rudansky* [Narodni pisni v zapysah Stepana Rudanskoho]. – K. : Muzychna Ukrayina, 1972. – 291 s.

Дата надходження до редакції – 10.10.2017 р.

Дата затвердження редакцією – 20.11.2017 р.